

Yrityssalo Oy

26.11.2020

Jaakko Ossa

finanssioikeuden professori

jaakko.ossa@utu.fi

Osakeyhtiön varojen jaosta päättäminen

- ☞ Osinko
- ☞ Osakepääoman alentaminen
- ☞ Omien osakkeiden hankkiminen ja lunastaminen
- ☞ Yhtiön purkaminen
- ☞ Laiton varojenjako: muu liiketapahtuma, joka vähentää yhtiön varoja tai lisää sen velkoja ilman liiketaloudellista perustetta
- ☞ VML 29 §: peitelty osinko

Osakeyhtiön varojenjaosta päättäminen

- ☞ OYL 13:2 §: Varoja ei saa jakaa, jos jaosta päätettäessä tiedetään tai pitäisi tietää yhtiön olevan maksukyvytön tai jaon aiheuttavan maksukyvyttömyyden
- ☞ OYL 13:3 §: Varojen jakaminen perustuu viimeksi vahvistettuun tilinpäätökseen. Jaossa on otettava huomioon tilinpäätöksen laatimisen jälkeen yhtiön taloudellisessa asemassa tapahtuneet olennaiset muutokset
- ☞ OYL 13:5 §: Jollei yhtiön maksukykyä koskevasta sääntelystä muuta johdu, yhtiö saa jakaa vapaan oman pääoman, josta on vähennetty yhtiöjärjestyksen mukaan jakamatta jätettävät varat sekä määrä, joka on kehitysmenona merkitty taseeseen KPL:n mukaisesti

Osakeyhtiön varojen jaosta päättäminen

- ☞ Yhtiökokous
- ☞ Yhtiökokous saa päättää jakaa hallituksen ehdottamaa tai hyväksymää määrää enemmän vain, jos se on vähemmistöosinkoa koskevan sääntelyn tai yhtiöjärjestyksen mukaan siihen velvollinen
- ☞ Päätöksessä on mainittava jaon määrä ja se, mitä varoja jakoon käytetään
- ☞ Osingonjako in natura (KHO 2005 T 2765 ja KHO 2015:84)

Suosiva osingon(varojen) jako ja sen verokohtelu

- OYL 13:6.4
- Verotuksessa jaettu osinko verotetaan osakkailta siten kuin nämä ovat olleet oikeutettuja osinkoon lain taikka yhtiöjärjestyksen mukaan
- Periaatetta sovelletaan pääsäännön mukaan siten myös SVOP-rahaston palautukseen
- KHO 2016:218

Erisuuruinen osinko – erilajiset osakkeet

- ☞ Yhtiöjärjestysmääräys
- ☞ Erilajisuuden perusteet: hallinnolliset oikeudet tai taloudelliset oikeudet
- ☞ Työpanososakkeet
- ☞ Esimerkki:

A Oy:ssä on 200 kappaletta A-sarjan osaketta ja 100 kappaletta B-sarjan osaketta. B-sarjan osakkeilla on kaksinkertainen osinko-oikeus suhteessa A-sarjan osakkeisiin. Näin ollen mikäli A-sarjan osakkeelle jaetaan osinkoa 1 000 euroa per osake, A-sarjan osakkeenomistajat saavat osinkoa yhteensä 200 000 euroa. B-sarjan osakkeille jaetaan tällöin 2 000 euroa per osake, eli yhteensä 200 000 euroa

Osingonjaon peruuttaminen

- ❧ KHO 1995 T 1121: osingonjakopäätöstä ei enää voitu peruuttaa sitä tilikautta, jolta osinkoa oli päätetty jakaa, seuranneen tilikauden päättymisen jälkeen
- ❧ KHO 1995 T 1122: osingonjakopäätös, jonka perusteella osinko oli jo osakkaalle maksettu, ei voitu peruuttaa, vaikka peruuttamista koskeva päätös oli tehty sitä tilikautta, jolta osinko oli päätetty jakaa, seuranneen tilikauden viimeisenä päivänä ja ennen verotuksen päättymisajankohtaa
- ❧ Osingonjakopäätöksen peruuttaminen voidaan pääsääntöisesti hyväksyä verotuksessa ainoastaan silloin, kun päätös peruuttamisesta tehdään ennen kuin osinko on nostettavissa
- ❧ Osingonjakopäätös voidaan verotuksellisesti tehokkaasti peruuttaa myös silloin kun peruuttamiseen on selvä oikeudellinen peruste, esimerkiksi osakeyhtiölain vastaisuus

Varojen jakaminen SVOP-rahastosta

☞ TVL 45a §

☞ Varojenjako SVOP-rahastosta pidetään veronalaisena luovutuksena siltä osin kuin verovelvolliselle palautetaan tämän yhtiöön tekemä pääomasijoitus, jos

- pääomasijoituksen tekemisestä on varoja jaettaessa kulunut enintään 10 vuotta
- verovelvollinen esittää vaaditun selvityksen

Varojen jakaminen SVOP-rahastosta

- ☞ KHO 2016:103 – kysymys oli siitä, käsitelläänkö osakevaihdossa syntyneen SVOP-rahaston palautusta osinkona vai luovutuksena verotettavana tulona
  - > sovelletaan TVL 45a §:n säännöksiä

Voitonjako omistajanvaihdostilanteissa

- ☞ Pääsäännön mukaan osingon pääomatulo-osuus lasketaan normaalien sääntöjen mukaan eikä osakkeiden luovutuksella ole tähän vaikutusta
- ☞ Osakeyhtiöoikeuden näkökulmasta osinko jaetaan osakkeelle
- ☞ Osinkoverolaskennan kannalta ratkaisevaa on osakkeenomistajan omistamien osakkeiden lukumäärä osingonjakohetkellä
- ☞ Osinko-oikeuden pidätys -> osinkoa verotetaan sopimukseen perustuen luovuttajan osinkona siten, että pääomatulo-osuus lasketaan luovutettujen osakkeiden yhteenlasketun matemaattisen arvon perusteella

Oman pääoman menettäminen

☞ OYL 20:23 §

☞ Jos yhtiön hallitus havaitsee, että yhtiön oma pääoma on negatiivinen, hallituksen on viipymättä tehtävä osakepääoman menettämisestä rekisteri-ilmoitus. Rekisterimerkintä voidaan poistaa yhtiön tekemän rekisteri-ilmoituksen perusteella, jos yhtiön oma pääoma on rekisteri-ilmoitukseen liitetystä taseesta ja 2 momentin mukaisesta muusta selvityksestä ilmenevällä tavalla yli puolet osakepääomasta. Jos yhtiössä on lain tai yhtiöjärjestyksen mukaan velvollisuus valita tilintarkastaja, taseen ja muun selvityksen on oltava tilintarkastettuja

Oman pääoman menettäminen

- ☞ OYL 20:23 § yhtiön varojen vähentyminen
- ☞ Oman pääoman määrää 1 momentin mukaan laskettaessa luetaan 12 luvussa tarkoitettu
  - pääomalaina omaksi pääomaksi
  - lisäksi yhtiön omaisuudesta tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus (poistoero) ja

Oman pääoman menettäminen

- yhtiön tekemän vapaaehtoiset varaukset otetaan huomioon oman pääoman lisäyksiä
- jos yhtiön omaisuuden todennäköinen luovutushinta on muuten kuin tilapäisesti sen kirjanpitoarvoa olennaisesti suurempi, saadaan myös todennäköisen luovutushinnan ja kirjanpitoarvon erotus ottaa huomioon oman pääoman lisäyksenä

Oman pääoman menettäminen

- Edellä tarkoitetuissa oman pääoman lisäyksissä on noudatettava erityistä varovaisuutta ja niistä on annettava perusteltu selvitys toimintakertomuksessa tai 8 luvun 5 §:n 1 momentin nojalla taseen liitetietona

Osakeyhtiön pääomittaminen

- Osakepääoma
- Osakkeiden merkintähinta ja apportti (KHO 1993 T 5330)
- Alihintainen luovutus osakeyhtiölle (KHO 2009:66 ja KHO 2019:50)
- SVOP-rahasto – ei ilmoiteta rekisteröitäväksi, yhtiön hallitus tekee päätöksen
- Sijoitus SVOP –rahastoon muussa kuin osakeomistuksen mukaisessa suhteessa
- Pääomalaina
- Laina

Merkittäviä liitetietoja

- ☞ Poikkeuksellisten tuotto- ja kuluerien määrä ja sisältö, jolleivät erät ole epäolennaisia
- ☞ Tiedot tilikauden päättymisen jälkeisistä olennaisista tapahtumista, jotka eivät muuten ilmene tilinpäätöksestä
- ☞ Jos rahoitusjohdannaisia ei ole arvostettu käypään arvoon, kunkin johdannaislajin osalta liitetiedoissa on esitettävä:
  - johdannaisten käypä arvo (jos tämä voidaan luotettavasti määrittellä)
  - tiedot johdannaisten käytön laajuudesta ja luonteesta

Merkittäviä liitetietoja

- ☞ Annetuista vakuuksista ja taseen ulkopuolisista sitoumuksista ja järjestelyistä sekä eläkevastuista liitetietona on esitettävä:
  - ☞ Esineoikeudelliset vakuudet, jotka pienyritys on antanut omaisuudestaan, eriteltyinä käteispanntien, ajoneuvokiinnitysten, yritys kiinnitysten, kiinteistökiinnitysten ja muun mahdollisen esinevakuuslajin mukaisesti määrään
  - ☞ Taseen ulkopuolisten taloudellisten sitoumusten yhteismäärä

Merkittäviä liitetietoja

- ❧ Tiedot taseen ulkopuolisten järjestelyjen luonteesta ja liiketoiminnallisesta tarkoituksesta, jos järjestelyistä aiheutuvat riskit ja hyödyt ovat olennaisia ja jos niitä koskeva tieto on välttämätön yhteisön taloudellisen aseman arvioimista varten
- ❧ Yhteisöä koskeva eläkevastuu, jota ei ole siirretty vakuutuslaitoksen kannettavaksi.
- ❧ Esineoikeudellisista vakuuksista on eriteltävä ne, jotka yhteisö on antanut
  - ❧ Sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta
  - ❧ Osakkuusyritystensä puolesta

Merkittäviä liitetietoja

- ☞ Toimitusjohtajasta, hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä sekä vastaaviin toimielimiin kuuluvista henkilöistä on ilmoitettava toimielinkohtaisena liitetietona:
  - ☞ Heille myönnettyjen rahalainojen yhteenlaskettu määrä samoin kuin määrän vähennys ja lisäys tilikauden aikana sekä lainojen pääasialliset korko- ja muut ehdot
  - ☞ Heitä koskevien vakuuksien ja vastuusitoumusten yhteenlaskettu määrä ja pääasiallinen sisältö
  - ☞ Eläkesitoumukset näistä tehtävistä

Merkittäviä liitetietoja

- Liitetietona on esitettävä tiedot yhteisön ja tämän intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisin ehdoin
- Edellä tarkoitettuja tietoja yksittäisistä liiketoimista voidaan yhdistellä lajeittain paitsi silloin, kun tietojen erillistä esittämistä voidaan pitää välttämättömänä arvioitaessa liiketoimen vaikutusta yhteisön taloudelliseen asemaan. Intressitahoon liittyvästä toimesta esitettäviin tietoihin tulee sisältyä:
  - Kuvaus liiketoimesta
  - Liiketoimen arvo
  - Intressisuhteen luonne
  - Muut yrityksen taloudellisen aseman arvioimisen kannalta välttämättömät tiedot liiketoimesta

Merkittäviä liitetietoja

- ☞ Lisäksi ilmoitetaan liitetietona tavanomaisin ehdoin toteutetuista toimista intressitahojen kanssa niiden osapuolet ja toimien arvot, jos ne ovat tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi

Merkittäviä liitetietoja

- Liitetietona on esitettävä tiedot tilikauden päättymisen jälkeisistä olennaisista tapahtumista, jotka eivät muuten ilmene tilinpäätöksestä
- Tätä kyseistä liitetietoa näkyy todella harvoin tilinpäätöksissä. Erityisesti tätä kannattaisi pohtia sellaisessa tilanteessa, jolloin yhtiön taloudellinen tilanne on vaikeutunut – tietenkin myös muissakin tilanteissa